

40 yıllık satranç tutkusu 'Türkiye'nin ilk Satranç Müzesi'ne dönüştü

"Dünyanın En Büyük Satranç Koleksiyonu"na sahip, Türk Rotary'sinin yakinen tanıdığı GDG. Akın Gökyay, hobiden tutkuya uzanan 40 yıllık satranç yolculuğunu Ankara'da müzeye dönüştürdü. GDG Gökyay'ın 1975 yılından bu yana 6 kitada 103 ülkeden toplanan ve 2012 yılında, Guinness Rekorlar Kitabı'na giren 412 satranç takımı ile birlikte toplam 549 satranç takımının sergilendiği 1008 m2 kapalı alana sahip müze, Ankara'nın başkent oluşunun yıldönümünde kapılarını ziyaretçilere açtı. Müze, gezenleri dünya yolculuğuna çıkarırken, diğer taraftan satranç eğitimi verecek çalışmaları gerçekleştirecek, kuracağı satranç kulübü ile de gençlere turnuvalara katılma, kendinlerini geliştirme imkanı sağlayacaktır. Müze bünyesinde bulunan çok amaçlı salonlarda sosyal aktivitelere yer verilmektedir.

Guinness Rekorlar Kitabında "Dünyanın En Büyük Satranç Koleksiyonu"na sahip Akın Gökyay'ın 40 yıldır biriktirdiği 549 özel satranç takımının yer aldığı Satranç Vakfı'nın müzesi, Türkiye'nin ilk satranç müzesi. Dünyanın en büyük satranç müzeleri arasında yer alan müzede, Amerika'dan Endonezya'ya, Tanzanya'dan Türkmenistan'a, Kırgızistan'dan İtalya'ya, Fransa'dan Yeni Zelanda'ya, Şili'den Madagaskar'a kadar 103 ülkeden toplanan satranç takımları ile dünyaya yön veren olayları sembolize eden satranç takımlarını da görmek mümkün.

HAZINE DEĞERİNDE BİR MÜZE

Halen seyahat ederek satranç takımlarını çoğaltmaya devam eden Gökyay'ın koleksiyonu bir hazine niteliğinde. Ülkelere özgü madenden, taştan, ağaçtan, metalden, balık kemiğinden, mermerden, sabuntaşından, keçeden, kristalden, camdan, mermer tozu ile polyesterin karışımından yapılan satrançlar alındıkları ülkelerin kültürlerini yansıtıyor. 11 Eylül'den Çanakkale Zaferi'ne, Türklerin Ergenekon'dan çıkışını anlatan Kazakistan'dan alınmış satranç takımından Tanzanya, Kenya,

Mozambik, Güney Afrika Cumhuriyeti gibi Afrika kıtasındaki pek çok ülkeden alınmış el yapımı ve yerel özellikleri taşıyan rengarenk satranç takımlarına, Osmanlı Padişahlarının oynadığı ve aslı Topkapı Sarayı'nda sergilenen satranç takımının az sayıdaki replikasıdan Las Vegas'tan alınmış kumar aletlerinin minyatürlerinden oluşan satranç takımına, Harry Potter, Şirinler, Red Kit, Yüzüklerin Efendisi karakterlerinden oluşan satranç takımlarından devlet başkanlarının yer aldığı satranç takımlarına, Osmanlıların, Selçukluların zamanında yapılan savaşları konu alan satranç takımlarından Atatürk'ün tedavi gördüğü kaplıcası

ile ünlü Karlsbad (Karlovy Vary)'den alınmış koleksiyonun en büyük parçasını oluşturan satranç takımına kadar her biri ayrı bir hikaye anlatan sayısız satranç takımı müzede ziyaretçilerini bekliyor.

YAŞAYAN BİR MÜZE

Bir ömrü kaplayan tutkunun eseri olan ve başkentin müzeler bölgesi olarak da bilinen tarihi semtlerinden Hamamönü'nde yer alan Gökyay Vakfı Satranç Müzesi, geleneksel "Ankara Evi" konseptli mimarisile nostaljik bir yolculuğu da içinde barındırıyor. Modern müzecilik anlayışının güzel örnekleri arasında yer alan müze, eğitimden iş dünyası or-

ganizasyonlarına, toplantılardan seminerlere, sergilerden dinletilere kadar çok sayıda etkinliğe ev sahipliği yapıyor. Dünyada geleneksel müzeciliğin yerini çağdaş anlayışla yönetilen yaşayan müzeler bıraktığını belirten Akın Gökyay, “Bu yeni trendin güzel bir örneği olan müzemizi, iletişim kurran, eğitme ve öğretme esasını içeren, etkin, dinamik, etkileşimli, katılımcı, zamanın ruhuna uygun bir müze olarak nitelendirebiliriz. Biz müze ziyaretçisinden müze kullanıcılarına doğru gelişen bir anlayışı geliştirmeye çalışıyoruz” diyor.

HEDEF DÜNYA MARKASI YAPMAK

“Müzemizin ilgi çekici bir atmosferi var. Sunduğumuz hizmetlerle Ankara’da müzeciliğe yeni bir soluk getiriyoruz. Burası yaşayan bir müze. Bambaşka dünyalara yolculuk etmek isteyen, sosyal buluşmalar, özel organizasyonlar düşünen herkes için renkli seçeneklerimiz var. Müze ziyaretçilerimizi müze kullanıcı haline getirme

anlayışı ile hareket ediyoruz. Müzemizi uluslararası platformda da tanıtmak ve bir dünya markası yapmak istiyoruz” şeklinde konuşan Akın Gökyay, “Çok kısa bir süre önce açılan müzemize hem yerli, hem yabancı ziyaretçilerimizin ilgisi çok büyük. Kamuoyunun çok yakından tanıdığı sayısız isim de ziyaretçilerimiz arasında. Ayrıca okullardan da yoğun ziyaret talebi var. Okulların taleplerini karşılayabilmek için randevu sistemiyle çalışmaya başladık. Ziyaretçilerimizin kapıdan adım attığı andan itibaren yaşadıkları şaşkınlık özellikle çocukların mutlulukları yıllar süren çabamın boşa gitmediğini gösteriyor. Müzemiz, satranç severlerin ve renkli etkinliklerin adresi olacak gözüküyor” değerlendirmesinde bulunuyor.

NEDEN SATRANÇ?

“Neden satranç” sorusuna “Satranç strateji oyunudur, analitik düşünebilmek demektir. Analitik düşünebilen, iyi bir stratejiye sahip olanlar bugünü

ve geleceği doğru planlayabilir. Özellikle gençlere, politikacılara, iş adamlarına satranç öğrenmeyi tavsiye ediyorum. Çünkü satranç başarının anahtarındır” yanıtını veren Gökyay, satranç sporunu ve kültürünü daha çok insana ulaştırmak, gençler arasında yayılmasını sağlamak istediklerini ve bu amaçla vakıf kurduklarını da kaydediyor.

GDG Akın Gökyay’ın hobiden tutkuya, tutkudan Türkiye’nin ilk, dünyanın ise en büyük satranç müzelerinden birini kurmaya taşıyan ilginç satranç yolculuğunu Akın Gökyay’a sizin için sorduk, o da yanıtladı.

1) Satranca olan ilginizin hikayesi nedir?

Satranç takımı koleksiyonu oluşturma fikri nasıl ve ne zaman doğdu?

Cebir ve geometri öğretmenini olan babam çok iyi bir satranç oyuncusuydu. Babamın yönlendirmesi ile erken yaşlarda satrançla tanıştım. Bu günün aksine 1950’li yıllarda ortaokul öğrencisi birinin satranç ile ilgilen-

mesi çok yaygın değildi. Babam sanki karşısında kendi ayarında bir rakip var gibi beni karşısına alır, saatlerce satranç oynardık. Yıllar sonra iş seyahatlerim, Rotary'deki görevim ve eşimle birlikte seyahat etmeyi sevmemiz nedeniyle pek çok ülke gördüm. İlk satranç takımım, 1975 senesinde bir iş seyahati sırasında mağazaların kapanma saatinden sonra gördüğüm ve alabilmek için Milano'da 3 gün boyunca beklediğim çok başarılı bir tasarım ürünüydü. O takım aslında satranç yolculuğumun bir başlangıcı oldu. Tasarımlarını beğendiğim satranç takımlarının aynı zamanda ülkelerin kültürlerini, tarihlerini, örf ve adetlerini yansıttığını keşfetmem de heyecanımı tutkuya dönüştüren unsur oldu. Satranç, sadece bir zeka oyunu değil. Satranç takımları ülkelerin birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlayarak dünya barışının gerçekleşmesinde de rol oynuyor. Satrancı bir barış simgesi, kültürel bir olay olarak görüyorum. Eşimin de büyük teşvik ve desteği ile seyahatlerim sırasında dünyanın farklı ülkelerinden çok değişik satranç takımları bulduk ve böylece dünyanın en büyük satranç takımı koleksiyonunu, ardından da "Gökay Vakfı Satranç Müzesi"ni ortaya çıkaran serüven başlamış oldu.

2) Dünyanın en büyüğü olan satranç koleksiyonunuz şu an müzede sergileniyor. Müze kurmaya nasıl karar verdiniz? Açılıştan sonraki süreçte müzecilik açısından deneyiminizi paylaşabilir misiniz?

Aslında bir satranç müzesi kurma fikri eşime ait. Ben de benden sonra koleksiyonun dağılmasını istemedim. Çünkü çok büyük bir emekle bir araya getirdik bu koleksiyonun parçalarını. Altındağ Belediye Başkanı Sayın Veysel Tiryaki de teşvik etti müze oluşumunu. Önce Gökay Satranç Spor ve Kültür Vakfı'ni kurduk. Vakfı kurmamızın iki te-

mel amacı vardı; hem müzeyi ayakta tutmak hem de bu sporun özelliikle de gençler arasında yaygınlaştırılmasını sağlamak. Zor ve yorucu bir süreci aslında müzeye giden yol. Ama hepsinin üstesinden geldik ve Ankara'nın başkent oluşunun yıl dönümü olan 13 Ekim tarihinde müzenin açılışını yaptık. Müzemiz Türkiye'de ilk, dünya'da ise az sayıdaki örneklerden biri. Ankara'da Hamamönü'nde müzeler bölgesinde geleneksel "Ankara Evi" mimarisinde inşa edilen binasıyla ve Guinness'ten tescilli "dünyanın en büyük satranç koleksiyonu" ünvanını taşıyan içeriğiyle satranç severlerle buluştu. 1.008 metrekairelik kapalı alana sahip olan müzemizde çeşitli toplantılar ve organizasyonlar için çok amaçlı salonlarımız, ev sıcaklığında bir konfor sunan "Chaturanga" adlı kafemiz ve renkli hediyeler alabileceğiniz mağazamız da var. Muhteşem bir atmosferi olan müzemiz kısa zamanda hem yerli hem yabancı ziyaretçilerden çok büyük ilgi gördü.

Ayrıca kamuoyunun çok yakından tanıdığı sayısız isim de ziyaretçilerimiz arasında. Ziyaretçilerimizin kapıdan adım attığı andan itibaren yaşadıkları şaşkınlık özellikle çocukla-

rın mutlulukları yıllar süren çabamın boşa gitmediğini gösteriyor. Her gün yoğun bir ziyaretçi kitlesi müzeyi ziyarete geliyor. Özellikle okulların büyük bir ilgisi var. Okullardan gelen talepler için müzenin ziyaretçi trafiğine göre randevu veriyoruz. Bunun benim için olağanüstü bir deneyim ve mutluluk olduğunu söyleyebilirim. Bambaşka dünyalara yolculuk için herkesi müzemize bekliyoruz.

3) Şu anda müzede kaç satranç takımı bulunuyor? Sizin için özel bir anlam ifade eden bir satranç takımı var mı?

2012 yılında 412 satranç takımı koleksiyonum ile "Dünyanın En Büyük Satranç Koleksiyonu" olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girdi. Koleksiyonuma o yıldan beri birçok parça eklendi ve şu anda da tam 549 parça ile hala dünyanın en büyük satranç takımı koleksiyonu durumunda. Eklenen diğer parçalarla beraber yeni rekorun tescil edilmesi için Guinness'e tekrar başvuracağım. Koleksiyonumda Çanakkale Zaferi'ni anlatan bir

satranç seti bulunuyor. Köklü Türk tarihinin altın sayfalarından biri olan Çanakkale Zaferi'ni anlatan bu satranç takımının bendeki yeri çok ayırdır. Çanakkale Zaferi ile doğum

günümün de aynı tarihte olması beni ayrıca mutlu ediyor. Kırgızistan'dan aldığım, Türklerin Ergenekon'dan çıkışını gösteren bir tarafın fildişi üzerine gümüş varaklı, diğer tarafın da yine fildişi üzerine altın varaklı olduğu satranç takımı da en beğendiklerim arasında. Bunların yanında koleksiyonda Kenya'dan Yeni Zelanda'ya, Mısır'dan Fransa'ya, İtalya'dan Azerbaycan'a kadar dünyanın dört bir yanından 40 yılda topladığım satranç takımları bulunuyor. Her bir satranç takımının ayrı bir öyküsü var. Müzeyi gezenler aslında satranç takımları ile masalsi etkileyici bir yolcuğun içinde buluyorlar kendilerini.

4) Müzede sunulan hizmetlerle ilgili bilgi verebilir misiniz?

Dünyada geleneksel müzecilik yerini çağdaş anlayışla yönetilen yaşayan müzelere bıraktı. Bu açıdan Gökay Vakfı Satranç Müze-

si bu yeni trendin güzel bir örneğini oluşturuyor. İletişim kuran, eğitme ve öğretme esasını içeren, etkin, dinamik, etkileşimli, katılımcı, zamanın ruhuna uygun bir müze. Biz müze ziyaretçisinden müze kullanıcısına doğru gelişen bir anlayışı geliştirmeye çalışıyoruz.

Vakfımızda müzemiz yanında bir eğitim merkezi de yer alıyor. Temel, orta ve ileri seviyede eğitim kursları Ocak 2016'dan itibaren başlayacak. Hafta sonu ve hafta içi 10 kişi ve üzeri özel gruplara muhtelif seviyede özel satranç dersleri de verilecek. Müzemizde Türkiye Satranç Federasyonu'nun desteğiyle gerçekleştirilecek eğitim programlarımız olacak. Satranç severler yine Ocak 2016'dan itibaren her ay Gökay Vakfı Satranç Müze'sinde "Büyük Ustalarla Satranç" workshopları ile Grand Master'larla da bir araya gelme fırsatı bulacaklar. Türkiye'de satrancın gelişimine katkıda bulunacak daha başka birçok

projeyi de hayata geçirmeyi hedefliyoruz.

Müzemizde şirketlere, kurumlara kurum içi iletişim, hizmet içi eğitim kapsamında özel içerikli organizasyonlar da hazırlayabiliyoruz. Özellikle iş dünyasına yönelik orta ve üst yönetimden oluşan ekiplere müzenin çok amaçlı salonlarında "Strateji Oyunu Olarak Satranç" eğitimleri, motivasyon, ekip ruhu oluşturma, stratejik düşünce içerikli renkli programlar oluşturulabiliyor. Sergilerden dinletilere kadar farklı konseptlerde çeşitli kültürel etkinliklere de ev sahipliği yapmaya başladık.

'Chaturanga' adlı bir kafemiz var. İsmi Hindistan'da bulunan satrançla ilgili ilk yazılı belgelerdeki isminden alan 'Chaturanga Cafe' taze kahve kokusu eşliğinde satranç oynamanın dışında kitap da okunabilecek bir mekan.

Müze Mağazasında da satranç temalı seçkin tasarım ürünlerinden

ev ve ofis eşyalarına, satranç ile ilgili kitaplardan satranç takımlarına, çocuklara yönelik objelere kadar uzanan zengin ürün yelpazesi bulunuyor.

Bu noktada belirtmek gerekir ki; dünya'daki bütün müzeler sponsorluklar ve bağışçılar sayesinde hayatta kalıyor ve daha kapsamlı hizmetler sunma olanağına erişebiliyor. Biz de benzer bir durumdayız. Bu nedenle hem kültür sanat hem de spor olarak satranç destekleyen sponsorlarımızla ve bağışçılarımızla yeni projeler geliştirmeyi çok önemsiyoruz. Bu konuda fikir geliştiren, destek ve katkı sağlamak isteyen herkese kapımız açık.

5) Satranç bir strateji oyunuyorsa iş dünyasında strateji ne anlama gelir? Sizce başarılı bir stratejinin tanımı nedir?

Satranç strateji oyunudur, analitik düşünebilmek demektir. Analitik düşünebilen, iyi bir stratejiye sahip olanlar bugünü ve geleceği doğru planlayabilir. Özellikle gençlere, po-

litikacılara, iş adamlarına satranç öğrenmeyi bu yüzden tavsiye ediyorum. Çünkü satranç başarının anahtarı bence. İş hayatında satranç bilmenin yararını gördüm ben. İş adamı olarak hamleleri görmemiz lazım. İyi satranç oyuncuları yedi sekiz hamle sonrasını düşünüyor. İsmet Paşa çok iyi bir satranç oyuncusuymuş. Müzemizde onun satranç merakına da yer verdik. Rahmetlinin arkasından kafasında kırk tane tilki dolaşır, hiçbir tilkinin kuyruğu birbirine değmez denirmiş. Bence hem iş adamlarının hem politikacıların, herkesin bu yüzden biraz satranca bulaşması, bu kültürü yaşaması lazım. Satranç sporu ile biz aslında gerçek yaşamda da başarılı olabilmenin yollarını oluşturuyoruz. Disiplin, stratejik düşünce, zaman ve stres yönetimi hepsi bu oyunun içinde.

6) Günümüzde satranca olan ilgiyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Gün geçtikçe satranca olan ilgi artıyor. Bu konuda Türkiye Sat-

ranç Federasyonu'nun da büyük katkıları ve çalışmaları var. Çeşitli organizasyonlarla, projelerle, yetişkinlere ve çocuklara yönelik satranç turnuvaları ile insanların satranca daha çok ilgi duymalarını teşvik ediyorlar. Ayrıca Türkiye İş Bankası da satranç sporuna maddi olarak büyük destek veriyor. Hepsinin ötesinde Milli Eğitim Bakanlığı Satranç okullara seçmeli ders olarak koydu. Ben satranç bir birlik ve barış simgesi olarak görüyorum. Satranç vasıtasıyla insanlar lisan bilmeden saatlerce birlikte zaman geçirebiliyorlar. Birbirlerini yakinen tanıyorlar. Tanışıklığın gelişmesi dünya barış ve anlayışının teminine yardımcı oluyor. Satranç, savaşı simgeleyen bir spordan çok barışın oyunudur. Gençlerimizi doğudan batıya mutlaka satrançla tanıştırmalı, onları barışın simgesinde birleştirmeliyiz. Gençlerin satranç öğrenmesini sağlıklı nesiller için çok önemsiyorum.

